

สุขภาวะผู้นำกับการสื่อสารออนไลน์เชิงพุทธเพื่อสันติสุขในสังคม

A Buddhist communication Online Holistic of leaders in Thai society

ปรัธกร ปุระกัน

PORATHAPHORN PURAKAN

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

Ying.purakan@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวความคิดการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างสันติสุข จึงต้องทราบปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร โดยสภาพปัญหาการสื่อสารของผู้นำ วิธีการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ สุขภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ทำให้เกิดสันติสุข คุณค่าและโทษของการสื่อสารทางสื่อออนไลน์ ล้วนเกิดจากสุขภาวะของผู้นำในการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นกับองค์กรและหน่วยงาน และวิธีการสื่อสารหากขาดหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ความเป็นผู้นำที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง การสื่อสารออกไปอาจกระทบและสร้างปัญหากับคนอื่นได้ สุขภาวะผู้นำที่สื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่ดีประกอบด้วย (1) พูดคำจริง (2) พูดคำสมานไมตรี (3) คำไพเราะ (4) พูดคำพูดที่มีประโยชน์ตามหลักเชิงพุทธเพื่อสันติสุขในสังคมไทย

คำสำคัญ : การสื่อสารออนไลน์เชิงพุทธ, ภาวะผู้นำ, สังคมไทย

Abstract

A Buddhist communication concepts to create peace Therefore, communication problems and obstacles must be known by the communication problem of the leader. Methods of communication through online media Peaceful Buddhist Leadership the value and harm of online communication all stem from the well-being of leaders in creating peace for organizations and agencies. and communication methods if there is a lack of the three principles of morality, concentration and wisdom, Leadership without human relations with colleagues. don't

understand the real problem Communication out there can affect and create problems for other people. a good leader's health in online communication consists of (1) speaking the truth, (2) saying goodwill, (3) saying good-natured words, (4) speaking useful words according to Buddhist principles for peace in Thai society.

Key words:, A Buddhist communication, leadership, Thai society

บทนำ

ทุกวันนี้โลกเราเปลี่ยนแปลงไป การกระจายข่าวสารทำได้รวดเร็ว หากมีการโพสต์ ข้อความ หรือเสนอข่าวใดที่ไม่ได้กลั่นกรอง หรือข่าวสารที่เป็นความจริง แม้ว่าจะเป็น การสื่อสารเฉพาะในองค์กรของตนก็ตาม ซึ่งผลกระทบอาจจะตามมาในแง่ของอคติและความเกลียดชังขึ้นได้ การสื่อสารในยุคไร้พรมแดนจึงเป็นสื่อที่ต้องระมัดระวัง เพราะเกิดการฟ้องร้องดูหมิ่นประมาทก็มากในสังคมที่เป็นข่าวให้เห็นทั่วไป ในปัจจุบันการใช้ Social Network นับเป็นการสื่อสารหรือสังคมออนไลน์ที่เริ่มมีความนิยมมากขึ้น ดังนั้นการใช้สื่อหรือเครื่องมือในการสื่อสารประเภทนี้ จึงต้องให้ความสำคัญและควรตระหนักอยู่เสมอถึงความระมัดระวังในการใช้ Social Network ว่าเราควรใช้กันอย่างไรถึงจะปลอดภัย

การสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ ทำให้บุคคลได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง และหวังผลประโยชน์ด้วยการให้คนอื่นมีแนวความคิดเช่นเดียวกับตน และคิดว่าพื้นที่ออนไลน์ เป็นพื้นที่ที่สามารถสื่อสารอะไรก็ได้ กล่าวคือ บุคคลมีการแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือข้อมูลใด ข้อมูลหนึ่งผ่านการใช้งานเฟซบุ๊ก ไม่ว่าจะโพสต์ข้อความ กดไลค์ กดแชร์ ซึ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน โดยบุคคลไม่ได้ตระหนักถึงการแสดงออกหรือการบอกเล่าข้อมูลนั้นอยู่ในพื้นที่ สาธารณะทุกคนสามารถเห็นได้ มุ่งแต่จะแสวงหาผลประโยชน์ของตนเอง และพวกพ้อง มากกว่าจะคิดถึง ประโยชน์สาธารณะ คอยหาโอกาสเอาเปรียบผู้อื่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สิ่งที่เกิดขึ้นจึงนับวันแต่ จะบั่นทอนจิตใจให้ผู้คนในสังคมมากขึ้น ยากที่จะหาความสุขที่แท้จริงได้ (รักษ์ ปริกทอง, 2562 : ออนไลน์) หากผู้นำในองค์กรไม่เห็นความสำคัญของการสื่อสาร ไม่ตระหนักและไม่สามารถสร้างต้นแบบการสื่อสารที่ดีก็อาจจะส่งผลต่อความเชื่อถือของบุคคลทั่วไปได้

ภาวะผู้นำในด้านการสื่อสารเชิงพุทธ เปรียบเสมือนการสื่อสารด้วยหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขโดยส่วนรวมต่อพุทธศาสนิกชน แนวทางการสื่อสารที่ตั้งอยู่

บนหลักการปฏิบัติ ในพระพุทธศาสนา เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้สื่อสารและผู้รับสารใน
ขณะเดียวกัน เพราะฉะนั้น ประเด็นการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์โดยเฉพาะความเป็นผู้นำในองค์กร
จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการสื่อสารเพื่อให้คนในสังคมไทยปัจจุบัน การทวนกลับมา
พิจารณาทบทวนภูมิปัญญาความรู้การสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสันติสุขตามหลักพระพุทธศาสนา จึงเป็น
ความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาหาความรู้ให้มาก เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับการสื่อสารที่
เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อให้หน่วยงานและองค์กรที่ตนบริหารจัดการ มีประโยชน์เกิดสันติสุขทั่วกัน

แนวคิดการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสันติสุข

แนวคิดพื้นฐานในการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (sender) ตัว สาร (message) ช่อง
ทางการสื่อสาร (channel) และผู้รับสาร (receiver) แนวคิดการสื่อสารในพระพุทธศาสนาแบ่ง
พฤติกรรมได้ 3 ทาง คือ ทางกายเป็นกายกรรม ทางวาจาเป็นวจีกรรม และทางใจ เรียกว่า มโนกรรม
พฤติกรรมทางวาจา ได้แก่คำพูดหรือวิธีการพูดต่าง ๆ จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมเกี่ยวข้องกับ
วจีกรรมในพระไตรปิฎกมี 2 แนวทาง คือ (1) แนวคิดการสื่อสารเกี่ยวกับคำพูดหรือการพูดให้ปฏิบัติ
(2) แนวคิดการสื่อสารที่ให้ละเว้น ดังพระพุทธดำรัสที่ว่า “เรากล่าววจีสมาจาร (ประพฤติด้วาจา)
ไว้ 2 อย่าง คือ วจีสมาจารที่ควรเสพ และวจีสมาจารที่ไม่ควรเสพ”(ที.ม. (ไทย) 10/364/290)

การใช้วาจาหรือการพูดจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากในการใช้ภาษา เพราะสื่อความเข้าใจ
ได้มากที่สุด คำว่า “วาจา” ตรงกับภาษาบาลี ที่มีนัยแสดงการแสดงออกทาง เจตนาวาจา ที่ทำให้คน
อื่นรู้ถึงความคิดที่อยู่ในใจตน ด้วยคำพูดที่เป็นกุศลหรืออกุศล เป็นประโยชน์ หรือเป็นโทษ ขึ้นอยู่กับ
เจตนา และศีลธรรมของผู้พูด เป็นการแสดงความหมายในด้านการสื่อสารภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน
เพื่อให้เกิดสันติสุขขึ้นในหมู่ชนทั้งปวงได้ เพราะอาศัยการใช้วาจาที่ดีและถูกต้อง (พระสัทธัมมโชติกะ
ธัมมาจริยะ, 2550: 77)

ดังนั้น คำว่า “สันติสุข” แปลว่า “ความสุขที่เกิดจากความสงบ” คิดว่าสิ่งนี้น่าจะนำความสุขมา
ให้แต่มนุษย์ก็ยังไม่มีความพอใจ เราจึงหลงอยู่ในกิเลส จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องหันกลับมาศึกษาใน
เรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์อันได้แก่ความสงบสุข ความรัก ความประพฤติดชอบ ความจริงและการไม่
เบียดเบียนผู้อื่น ชีวิตซึ่งมีการพัฒนาและมีความสุขอย่างสมบูรณ์หรือได้รับการพัฒนาทั้งกายและใจใน
กรณี นี้พระพุทธศาสนามีแนวคิดในการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดสันติสุข และให้คำชี้แนะในการพัฒนาจิต
และ วิญญาณเคียงคู่ไปกับการพัฒนาทางร่างกายที่เป็นการสื่อสารภายในที่เป็นสัมมาทิฐิ

สรุปความได้ว่า “สันติสุข” ตามความหมายในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทมีความหมายเป็นคำไวพจน์ของสันติสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากความสงบ คำว่า “วาจา” ตามหลักการสื่อสารแล้ว ถือว่า เป็นช่องทางประการหนึ่งในหลาย ๆ ช่อง ทางที่มนุษย์ใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาศาสนาให้ความสำคัญกับคำว่าวาจา และหลักสันติสุขมีความสำคัญในลักษณะทำให้เกิดความสบายกาย ความเย็นใจ ความสงบ ระวัง เป็นความสุขที่เกิดจากภาวะแห่งความสงบและสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าไปถึงความอิสระจาก ปัจจัยทั้งปวง สันติสุขนี้ มีความสำคัญที่ต้องมีความเข้าใจ ความเห็นชอบที่ถูกต้องในเรื่องโลกและชีวิต เมื่อมีความเห็นที่ถูกต้องแล้วการดำเนินชีวิตก็จะเป็นไปอย่างถูกต้อง ความคิด คำพูด และการกระทำ ก็จะปรากฏออกมาในทางที่ดีงาม

ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารสภาพปัญหาการสื่อสารในสังคมไทย

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารสภาพปัญหาการสื่อสารในสังคมไทย ก็คือขาดความสามารถในการใช้เทคนิค และสื่อเพื่อการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเกิดความคล้อยตาม ในบางกรณีผู้สื่อและผู้รับสารก็มีความขัดแย้งกันอาจเป็นเพราะความความเกลียดชัง อันเกิดจากความ บาดหมางใจต่อกัน เนื้อหาสารที่เป็นข้อมูลจึงคลุมเครือไม่ชัดเจน และยากต่อความเข้าใจ

ปัจจุบันนับได้ว่าการสื่อสาร เข้ามามีอิทธิพลสูงในด้านข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ที่ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงกลุ่มคนทุกกลุ่มได้ภายในเวลาอันสั้น และสามารถรับรู้รับทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อต่างๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสื่อมวลชนนี้ ได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ คอลัมนิสต์ บรรณาธิการ นักจัดรายการวิทยุ นักจัดรายการโทรทัศน์ นิตยสาร วารสาร สำนักข่าว เป็นต้น

การแสดงออกทั้งทางคำพูด ข้อเขียน และการ แสดงออกเชิงสัญลักษณ์รูปแบบอื่น ๆ ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยมุ่งโจมตีแสดงความเกลียดชัง ประจาน สบประมาท หรือข่มขู่ผู้ถูกกล่าวถึงอย่างร้ายแรง ประหนึ่งเป็นการทำร้ายหรือก่ออันตราย ต่อผู้ที่ถูกกล่าว โดยมีฐานอคติเกี่ยวกับเชื้อชาติชนชั้น ความผิดแผกทางเพศ สถานที่เกิดอุดมการณ์ทางการเมือง กลุ่มวัฒนธรรม ศาสนา หรือคุณลักษณะอื่นที่นำไปสู่การแบ่งแยก

ภาวะผู้นำกับวิธีการสื่อสารออนไลน์เพื่อสันติสุขในสังคม

คำว่า “สื่อออนไลน์” หมายถึง สื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสารซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์โดยสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารหรือผู้รับสารด้วยกันเอง 10 เอื้อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกันเป็นการสื่อสารสองทาง และสื่อยังทำหน้าที่ส่งสารได้หลายอย่างรวมกัน คือ ภาพ เสียง และข้อความไปพร้อมกัน โดยรวมเอาเทคโนโลยีของสื่อดั้งเดิมเข้ากับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สื่อสามารถสื่อสารได้สองทางผ่านทางระบบเครือข่ายและมีศักยภาพเป็นสื่อแบบประสม (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, 2562: ออนไลน์)

การใช้อาการสื่อสารใด ๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังและนำไปสู่การใช้ความรุนแรงทางกายภาพกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตั้งแต่การโฆษณาชวนเชื่อ มีกระบวนการสื่อสาร และเจตนาของผู้ส่งสาร โดยสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประการ ดังนี้

1. ไม่สื่อสารด้วยวาจาหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งผ่านสื่อออนไลน์ ที่แสดงถึงการแบ่งแยกแบบไม่ตั้งใจต่อกลุ่มเป้าหมาย เกิดจากความไม่ตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยมักอยู่ในรูปของการกระทำหรือทัศนคติในเชิงแบ่งแยก

2. ไม่สื่อสารด้วยวาจาหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งผ่านสื่อออนไลน์ การตั้งใจแบ่งแยก/กีดกัน/สร้างความเป็นเขา-เราต่อกลุ่มเป้าหมาย เป็นการแสดงความจงเกลียดจงชังบนพื้นฐานของอคติอย่างรุนแรง แบ่งแยกกีดกันพวกเขาพวกเรา และชักชวนให้กีดกันทางสังคม

3. ไม่สื่อสารด้วยวาจาหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งผ่านสื่อออนไลน์ การยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังต่อกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยการกล่าวหา กล่าวโทษที่รุนแรง ประณาม ว่าร้าย พุดตู่ดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม สบประมาท ทำให้น่าขบขัน ลดคุณค่าลง ทำให้ด้อยค่าในสายตาผู้อื่น การเยาะเย้ยที่รุนแรง สมน้ำหน้าหรือทักมออีกฝ่าย

4. ไม่สื่อสารด้วยวาจาหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งผ่านสื่อออนไลน์ การยั่วยุให้มีการใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยการปลุสการอยู่ร่วมกัน การยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือ ชักชวนให้ทำลายล้างคนหรือกลุ่มคนที่มีความเชื่อหรืออุดมการณ์ที่ต่างกัน เพื่อปกป้องกลุ่มของตน ประทุษวาจา ในระดับนี้มักนำไปสู่การกระทำผิดที่รุนแรง

5.พึงตระหนักเสมอว่าการโพสต์ข้อความ หรือแสดงความคิดเห็นให้เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ เป็นข้อความที่สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะ ดังนั้นผู้เผยแพร่ต้องรับผิดชอบ ทั้งด้านสังคมและกฎหมาย

6.พึงสังวรใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการโพสต์ หรือ เผยแพร่ ส่งต่อ ข้อความ รูปภาพ วิดีโอที่อาจทำให้ผู้อื่นเสียหาย เช่น ภาพหลุด คลิปหลุด หรือ โพสต์รูปภาพที่สื่อถึงอบายมุขต่างๆ และไม่ควรใช้ถ้อยคำหยาบคาย ถ้อยคำลามก อนาจาร ดูหมิ่น ส่อเสียด เสียดสี ให้อายผู้อื่นในทางเสียหาย หรือสร้างความแตกแยกในสังคม

ดังนั้นวิธีการสื่อสารหากขาดหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ความเป็นผู้นำที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสับสนในขั้นตอนและข้อมูล ไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง การสื่อสารออกไปอาจกระทบและสร้างปัญหากับสังคม การขาดทักษะการสื่อสารมักก่อให้เกิดความไม่ระมัดระวังส่งให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน เกิดความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความจริง ทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจ และมีความคิดที่แตกต่างทำให้เกิดความขัดแย้งจนแบ่งกันเป็นฝักฝ่ายมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน

สุขภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ทำให้เกิดสันติสุข

สุขภาวะผู้นำเชิงพุทธที่ทำให้เกิดสันติสุข โดยเฉพาะในสังคมทั้งพระภิกษุสงฆ์หรือสมณชีพราหมณ์ก็พึงทำหน้าที่ความเป็นกัลยาณมิตรของ ชาวบ้าน ดังจะ เห็นว่าหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ต่อลูกบุตรตามหลักทศปิเอบงบน ตรงกันทุกข้อกับ ลักษณะของมิตรแท้ ประเภทมิตรแนะนำประโยชน์ซึ่งหน้าที่ของพระสงฆ์นั้นจะมีเพิ่มเข้ามาอีก 2 ข้อ รวมเป็น 6 ข้อ คือ (1) ห้ามปราม คือสอนให้เว้นจากความชั่ว (2) แนะนำสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี (3) อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี (4) ให้ได้ฟังได้รู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้เคยฟัง (5) ชี้แจงสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้ง (6) สอนวิธีดำเนินชีวิตให้ประสบความสุข บอกทางสวรรค์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, 2543:643)

การสื่อสารในยุคพระพุทธองค์ในยุคนั้นยังไม่มีสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสาร มีเพียงการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียนเท่านั้น หลักการ สื่อสารที่พระองค์ทรงสั่งสอน จึงเน้นไปที่การพูด การฟัง แต่หลักการต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงสั่งสอนดังที่จะกล่าวต่อไปนี้สามารถ นำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ได้กับการสื่อสารในทุกรูปแบบ เช่น การรายงานข่าว การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ฯ หลักการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสันติสุขในสังคมไทย ตามแนวทางพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้ทรงสั่งสอน

หลักการสื่อสารในหลายประการ ดังนี้การพูดที่ดีและไม่ดีพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในพาลบัณฑิตสูตร (ม.อ. (ไทย) 14/468/246.)

ดังนั้น สุขภาวะผู้นำที่พึงมี

1. พูดคำจริง คือ คำพูดแน่นอนและคงที่รักษาคำพูดไม่เปลี่ยนแปลงไปมา
2. พูดคำสมานไมตรีคือ พูดคำผูกไมตรีและพูดคำประสานสามัคคีพูดแนะนำคนที่ยังไม่รู้จักให้รู้จักกันและ พูดชักนำคนที่รู้จักกันให้ชอบพอกัน พูดชักจูงคนที่ชอบพอกันให้สนิทสนมกัน
3. คำไพเราะ คือ คำพูดที่ดูดีและคำพูดอ่อนหวาน ถ้อยคำออกมาจากหัวใจใสสะอาดของผู้พูด พูดเร้าใจผู้ฟัง ให้เห็นควรถือเอาเป็นเยี่ยงอย่างซึ่งจัดเป็นคำพูดดูดี พูดให้กำลังใจ ทำให้ผู้ฟังจิตใจชื่นบาน
4. พูดคำพูดที่มีประโยชน์ซึ่งพระพุทธองค์ทรงสอนว่าคำพูดมีประโยชน์ คือคำพูดมีเหตุผล มีหลักฐานยืนยัน ผู้อื่นคัดค้านไม่ได้

ดังนั้นผู้เป็นผู้นำควรใช้วาจาดังกล่าข้างต้น เพื่อให้เกิดสันติสุขทั้งในองค์กรและหน่วยงาน ตลอดจนเพื่อนร่วมงาน เพราะผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานให้ราบรื่นและสร้างความเป็นธรรมกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา

คุณค่าและโทษของการสื่อสารทางสื่อออนไลน์ในสังคมไทย

คุณค่าของสื่อออนไลน์

ปัจจัยทางสังคมแม้จะมีความสำคัญมาก แต่ก็ต้องไม่มองข้ามความสำคัญของปัจจัยภายใน ตัวบุคคล ปัจจัยที่ดั่งามทั้งทางสังคมและภายในตัวบุคคล ต่างก็สามารถเป็นจุดเริ่มซึ่งทำให้เกิดความประพฤติปฏิบัติและการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องได้ ผู้ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ จะมีทัศนคติในด้านต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปและมีมุมมองที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการได้รับข้อมูล สารสนเทศที่ทันสมัยอยู่เสมอ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ปัจจุบันมีความสะดวกรวดเร็ว ผู้ใช้ สามารถใช้บริการผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อส่งข้อความ รูปภาพ หรือแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้ ข้อมูลที่ส่ง นั้นจะเป็นข้อมูลสาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าไปดูหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ ไม่มีระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นเป็นส่วนตัวอาจจะถูกคุกคามได้ ขึ้นอยู่กับมารยาทของผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรืออาจ มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นด้านลบของผู้อื่น สื่อสังคมออนไลน์อาจไม่เป็นกลาง สามารถที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างทั้งด้าน

ความคิด อารมณ์ความรู้สึกของสมาชิก หรือผู้รับสื่อสังคมออนไลน์ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจมีทั้งข้อดี
 และข้อเสียและ ไม่สามารถควบคุมได้

โทษของการสื่อสารทางสื่อออนไลน์ในสังคมไทย

ปัจจุบันสื่อออนไลน์มีโทษไม่มากนักน้อยและมีประโยชน์มากมายเช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ
 สื่อโทรทัศน์ เป็นต้น โทษของสื่อออนไลน์ คือ มีโทษปรับและจำคุก สื่อลามกอนาจาร การพนัน
 เข้าถึงผู้ได้ง่าย เป็นช่องทางของมิจฉาชีพ ล่อลวง ลักพาตัวจากการ chat ทำให้เกิดการใช้ภาษาผิด
 ๆ ได้จากการเล่นพูดคุย มันจะมีประโยชน์และทั้งโทษในการใช้ในการสื่อสารออนไลน์ในการทางผิดและ
 ถูกในด้านติดต่อสื่อสารด้วย ดังแผนภาพ ดังต่อไปนี้

แผนภาพ แสดงแนวคิดสุขภาวะผู้นำ

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวันของประชาชนเพิ่มขึ้น
 แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่างๆ ไปตามกระแสความนิยมของ
 กลุ่มผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สื่อสังคมออนไลน์มี
 ทั้งข้อดีและข้อด้อย

การสื่อออนไลน์เป็นสื่อที่ผู้ส่งสารแบ่งปันสารซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารผ่าน
 เครือข่ายออนไลน์ประเภทต่างๆ โดยสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารหรือผู้รับสาร
 ด้วยกันเองได้อย่างรวดเร็วทันทีไร้ข้อจำกัดด้านกาลเวลา พรมแดน ขนาดและรูปแบบของสาร ทำให้

สามารถค้นหาคำตอบในบางเรื่องได้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วถึง ทำให้มีอิทธิพลเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคน และส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งแง่บวกใช้สร้างสันติสุข
ปรองดอง ได้ทางกลับกันส่งผลลบเหตสปีดเต็มจอสร้างความขัดแย้งความรุนแรงได้

ผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสันติสุขแนวทางการสื่อสารกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นการ
สื่อสารเชิงวัจนหรือเชิงอวัจน การ สื่อสารทางเดียวหรือการสื่อสารสองทางด้วยวิธีการสื่อสาร
รูปแบบใด เช่น บรรยาย อภิปราย อุปมาอุปไมย สนทนา สাকัจฉา โต้ตอบ ถามคำถาม ตอบคำถาม
หรือสื่อสารด้วยภาษาท่าทาง เช่น ภาษากายต่างๆ เป็นต้น ก็ได้ การสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เป็นการ
สื่อสารเชิงพุทธานั้น เป็นการสื่อสารที่ คำนึงถึงหลักการและแนวทางปฏิบัติในการสื่อสารกับบุคคลอื่น
ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร ตามแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในพระพุทธศาสนา ในการอยู่
ร่วมกันในสังคมเพื่อสันติสุข ด้วยการละเว้นการสื่อสารที่เป็นการกระทำทางกายและทางวาจาที่เป็นไป
ในทางที่ไม่ดี ด้วยการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น แต่เป็นการสื่อสารที่เป็นการกระทำทางกายและ
ทางวาจา ที่เป็นไปในทางที่ดี มุ่งให้เกิดประโยชน์และไม่เบียดเบียนทั้งตนเองผู้อื่นและส่วนรวม
โดยการสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยวิธีการสื่อสารต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสติเป็นเหตุเป็นผล
ตามความเป็นจริง

References

- พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ.(2550). ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ 1-2-6 จิต เจตสิก รูป นิพพาน,
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต).(2543). พุทธธรรม ฉบับขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร:
มหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นายรักษ์ ปริกทอง, เหตุแห่งความวุ่นวายในสังคมไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.ggtoknow.org/posts/350228> [22 เมษายน 2562].
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/_journal/oct_dec_11/pdf/aw016.pdf [3 ก.พ. 2562].)
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2548).พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.